

NHẬN XÉT BÁO CÁO VÀ KẾ HOẠCH PHÁT TRIỂN TẠP CHÍ KIỂM NGHIỆM VÀ AN TOÀN THỰC PHẨM

GS.TS. Trần Đại Lâm

Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam

Nhận xét chung

- Báo cáo được chuẩn bị tương đối đầy đủ, có cấu trúc rõ ràng, cung cấp được các thông tin cơ bản về lịch sử hình thành, phạm vi chuyên môn, hội đồng biên tập, quy trình phản biện, tình hình xuất bản, nguồn bài và định hướng phát triển của Tạp chí Kiểm nghiệm và An toàn thực phẩm.
- Tạp chí có một số nền tảng đáng ghi nhận:
  - Hoạt động từ năm 2018,
  - Có ISSN cho cả bản in và bản điện tử,
  - Xuất bản 04 số/năm, trong đó có 03 số tiếng Anh và 01 số tiếng Việt;
  - Tất cả bài báo được cấp DOI;
  - Áp dụng nhận bài và phản biện trực tuyến;
  - Thực hiện truy cập mở và miễn phí đăng bài nhờ hỗ trợ của NIFC.

1. Điểm mạnh

- Tạp chí có **định vị chuyên ngành khá rõ** trong lĩnh vực kiểm nghiệm chất lượng và an toàn thực phẩm, độc chất học thực phẩm, đánh giá, quản lý nguy cơ, công nghệ thực phẩm và kiểm soát chất lượng. Đây là phạm vi phù hợp với chức năng chuyên môn của Viện Kiểm nghiệm an toàn vệ sinh thực phẩm quốc gia.
- Hội đồng biên tập gồm 25 thành viên, là các nhà khoa học và quản lý có uy tín, trong đó có 06 giáo sư/chuyên gia nước ngoài đến từ Nga, Hàn Quốc, Thái Lan, Malaysia và Hoa Kỳ. Đây là một **lợi thế ban đầu cho mục tiêu quốc tế hóa**, đặc biệt nếu Tạp chí biết chuyển vai trò của các thành viên quốc tế từ “danh nghĩa hội đồng” sang tham gia thực chất vào mời bài, phản biện, biên tập chuyên đề và kết nối mạng lưới học thuật.

1. Điểm mạnh

- Quy trình nhận bài, biên tập và phản biện đã được triển khai trực tuyến; phản biện được nêu là tối thiểu 02 chuyên gia, phản biện kín 01 chiều. Thời gian từ khi nhận bài đến khi chấp nhận trung bình 45,5 ngày, ngắn nhất 14 ngày và dài nhất 143 ngày. Đây là **mức thời gian cạnh tranh** so với nhiều tạp chí trong nước.

2. Những vấn đề cần thảo luận

2.1. Xu hướng giảm tổng số bài xuất bản cần được phân tích

- Số liệu cho thấy năm 2024 Tạp chí có 43 bài tiếng Việt và 20 bài tiếng Anh, tổng cộng 63 bài được đăng; năm 2025 chỉ còn 12 bài tiếng Việt và 28 bài tiếng Anh, tổng cộng 40 bài được đăng. Như vậy, tổng số bài đăng giảm từ 63 xuống 40 bài, tức giảm 23 bài, tương đương khoảng 36,5%.
- Việc giảm số bài tiếng Việt từ 43 xuống 12 bài có thể được hiểu là dấu hiệu chuyển dịch sang tiếng Anh. Việc giảm nguồn bài tổng số trong thời gian ngắn có thể xảy ra, tuy nhiên Tạp chí cần tính đến việc hỗ trợ chuyển đổi tiếng Việt - tiếng Anh cho các nhóm tác giả có nhu cầu.

2.2. Tỷ lệ bài tiếng Anh tăng nhưng nguồn bài quốc tế còn yếu

- Năm 2025, số bài tiếng Anh là 28/40 bài đăng, chiếm 70%. Đây là một bước tiến đáng ghi nhận so với năm 2024, khi bài tiếng Anh là 20/63 bài, chiếm khoảng 31,7%.
- Tuy nhiên, quốc tế hóa ngôn ngữ chưa đồng nghĩa với quốc tế hóa học thuật. Số liệu nguồn bài cho thấy giai đoạn 2024 - T3/2026 chỉ có 01 bài từ nước ngoài, trong khi nguồn từ NIFC là 42 bài, trường đại học 43 bài, viện nghiên cứu 17 bài, trung tâm kiểm nghiệm 8 bài và nguồn khác 1 bài.
- Đây là điểm nghẽn quan trọng. Một tạp chí có nhiều bài tiếng Anh nhưng gần như không có tác giả quốc tế, không có mạng lưới trích dẫn quốc tế rõ ràng, thì mới chỉ “Anh hóa hình thức”, chưa thật sự quốc tế hóa nội dung và ảnh hưởng học thuật.

2.3. Tỷ lệ từ chối còn thiếu nhất quán

- Báo cáo nêu năm 2024 có 11 bài từ chối, năm 2025 có 6 bài từ chối, quý I/2026 có 2 bài từ chối. Nếu lấy tổng số bài tiếng Việt, tiếng Anh và bài từ chối làm mẫu số, thì năm 2024 có 11/74 bài bị từ chối, tương đương khoảng 14,9%; năm 2025 có 6/46 bài bị từ chối, tương đương khoảng 13,0%; quý I/2026 có 2/10 bài bị từ chối, tương đương 20%.
- Các tỷ lệ này còn tương đối thấp nếu Tạp chí đặt mục tiêu nâng chất lượng, tăng điểm Hội đồng Giáo sư Nhà nước. Tạp chí cần phân biệt rõ “bài bị từ chối sau phản biện”, “bài bị trả lại trước phản biện”, “bài rút”, và “bài đang xử lý”, nếu không tỷ lệ từ chối sẽ chưa phản ánh đúng năng lực sàng lọc học thuật.

3. Góp ý

- Thứ nhất, Tạp chí nên chuyển từ mục tiêu “tăng số lượng bài tiếng Anh” sang mục tiêu **“tăng tỷ lệ bài tiếng Anh có đồng tác giả quốc tế, có trích dẫn và có chủ đề hấp dẫn với cộng đồng khu vực”**. Số liệu hiện tại cho thấy bài tiếng Anh đã tăng nhanh, nhưng nguồn bài quốc tế mới đạt mức thấp.
- Thứ hai, cần **xây dựng cơ chế khai thác thực chất 06 thành viên quốc tế trong Hội đồng biên tập**. Mỗi thành viên nên được giao chỉ tiêu cụ thể: mời bài tổng quan, đề xuất chuyên đề, giới thiệu phản biện quốc tế, hoặc kết nối ít nhất một nhóm tác giả ngoài Việt Nam mỗi năm.

3. Góp ý

- Thứ ba, cần **nâng chuẩn đầu vào**. Với tỷ lệ từ chối khoảng 13 - 15% trong hai năm 2024-2025, Tạp chí cần tạo được sự cạnh tranh học thuật cao hơn. Một lộ trình hợp lý là nâng tỷ lệ sàng lọc lên khoảng 25 - 30% trong giai đoạn đầu, đồng thời công khai tiêu chí từ chối nhanh đối với bài yếu về phương pháp, thiếu tính mới hoặc không phù hợp phạm vi.
- Thứ tư, gia nhập DOAJ là hướng đi đúng, nhưng cần đi kèm bộ việc cụ thể: chuẩn hóa chính sách đạo đức xuất bản, công khai quy trình phản biện, minh bạch phí, bản quyền, lưu trữ số, chính sách rút bài/sửa bài, chống đạo văn, xung đột lợi ích và vai trò của từng thành viên biên tập.

4. Kết luận

- Tạp chí Kiểm nghiệm và An toàn thực phẩm đã có nền tảng tương đối tốt: có phạm vi chuyên môn rõ, có DOI, có hệ thống trực tuyến, có bài tiếng Anh, có hội đồng biên tập gồm chuyên gia quốc tế và đã được chỉ mục DOAJ. Tuy nhiên, thách thức lớn nhất không còn là “có xuất bản hay không”, mà là “xuất bản có tạo được ảnh hưởng học thuật hay không”.
- Trong giai đoạn tới, Tạp chí cần tránh quốc tế hóa hình thức, tức là chỉ tăng số bài tiếng Anh nhưng nguồn bài, phản biện, trích dẫn và độc giả vẫn chủ yếu nội địa. Trọng tâm nên chuyển sang nâng chuẩn chọn bài, tăng tác giả quốc tế thực chất, phát triển bài tổng quan chất lượng cao, minh bạch hóa chính sách xuất bản và đo lường hiệu quả bằng trích dẫn, lượt đọc, nguồn bài ngoài hệ thống NIFC và mức độ hiện diện trong các cơ sở dữ liệu học thuật.

5. Một số câu hỏi thêm

1. Việc tổng số bài đăng giảm từ 63 bài năm 2024 xuống 40 bài năm 2025 là do chiến lược nâng chuẩn, do thiếu nguồn bài, hay do thay đổi cơ cấu xuất bản?
2. Với 06 thành viên nước ngoài trong Hội đồng biên tập, Tạp chí đã có thống kê cụ thể về số bài được mời, số phản biện được giới thiệu và số trích dẫn quốc tế của tạp chí do nhóm của 06 thành viên nước ngoài này mang lại chưa?